

Quản lý hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực học sinh ở các trường Tiểu học quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh

Phạm Lại Ngọc Hà*

* Trường Đại học Trà Vinh

Received: 25/12/2022; Accepted: 30/12/2022; Published: 2/1/2023

Abstract: On the basis of theory and practice of teaching grade 1 at primary school heads in Binh Tan district, Ho Chi Minh City, propose measures to manage grade 1 teaching activities in the direction of developing students' capacity to contributing to improving the quality of primary education in the district, meeting the requirements of the 2018 general education program.

Keywords: Teaching grade 1, orientation to student capacity development, Binh Tan District, Ho Chi Minh City

1. Đặt vấn đề

So với Chương trình hiện hành, Chương trình 2018 có ít môn học hơn do thực hiện chủ trương tích hợp cao ở các lớp dưới. Tuy nhiên, chương trình 2018 có thêm 2 môn mới là Ngoại ngữ 1; Tin học và Công nghệ. Đối với một số địa phương, việc bổ sung GV Tin học và Tiếng Anh là thách thức không nhỏ. Do đó, số tiết học trong một năm học đều tăng lên. Vì vậy, việc quản lý dạy học càng thêm nhiều thách thức. Xuất phát từ những lý do nêu trên, tác giả đã quan tâm nghiên cứu và từ kết quả thông qua bài viết này nghiên cứu, tác giả trình bày một số vấn đề về Quản lý hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS ở các trường tiểu học quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Thực trạng dạy học và quản lý hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực HS (NLHS) của các hiệu trưởng ở trường tiểu học quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh

Tác giả đã thu thập các dữ liệu về thực trạng dạy học và quản lý hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS của các hiệu trưởng ở trường tiểu học quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh để có cơ sở thực tiễn đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực. Các nội dung nghiên cứu thực trạng nêu trên đã được phân tích, bình luận, so sánh và đánh giá thông qua thang đo với các mức độ khác nhau giúp tác giả rút ra các kết luận khoa học cần thiết cho vấn đề nghiên cứu; bằng cách dùng bảng hỏi để thăm dò ý kiến của cán bộ quản lý, tổ trưởng chuyên môn và

GV dạy ở các lớp mẫu giáo ở 5 trường tiểu học quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh. Phòng vấn những CBQL, GV có am hiểu về dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS để hỗ trợ cho kết quả nghiên cứu bằng bảng hỏi, sau khi tổng hợp xử lý kết quả khảo sát, tác giả có đánh giá chung như sau:

Cán bộ quản lý của các trường Tiểu học quận Bình Tân, Tp Hồ Chí Minh phần nhiều đã được đào tạo và bồi dưỡng về chuyên môn nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu quản lý hoạt động dạy học theo định hướng phát triển năng lực. Năng lực của họ được khẳng định qua thực tiễn hoàn thành nhiệm vụ của ngành và của địa phương. Đội ngũ GV của các trường Tiểu học Quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh là đội ngũ mạnh về chuyên môn và có nghiệp vụ sư phạm vững vàng, đại đa số GV có kinh nghiệm giảng dạy, trách nhiệm cao và yêu nghề, có khả năng về sử dụng công nghệ thông tin khá tốt, có nhận thức đúng về dạy học theo định hướng phát triển năng lực.

Cán bộ quản lý và GV đã nhận thức được tầm quan trọng dạy học theo định hướng phát triển năng lực. Cán bộ quản lý đã nhận thức được tầm quan trọng của nâng cao nhận thức và năng lực của đội ngũ cán bộ GV, tổ chuyên môn và chỉ đạo điều hành đội ngũ GV thực hiện hoạt động dạy học theo định hướng phát triển năng lực, đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát triển năng lực.

Cán bộ quản lý ở các trường ở quận Bình Tân đã xây dựng được kế hoạch phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường. Chú trọng công tác dự giờ, thăm lớp, bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho GV theo định hướng phát triển NLHS.

Các trường quản lý cơ sở vật chất, phương pháp dạy học đảm bảo đầy đủ tối thiểu phục vụ dạy học theo định hướng phát triển năng lực.

Trong quản lý hoạt động dạy học theo định hướng phát triển năng lực, Hiệu trưởng đã đề ra các biện pháp cụ thể chỉ đạo hoạt động này. Có những biện pháp đã thực sự đem lại hiệu quả góp phần nâng cao chất lượng dạy học theo định hướng phát triển năng lực. Tuy nhiên việc quản lý của các trường còn chưa thực sự phù hợp, tính hiệu quả còn thấp; Phương pháp và hình thức dạy học để phát huy NLHS của GV chưa phát huy hiệu quả.

2.2. Đề xuất biện pháp quản lý hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS ở các trường tiểu học quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh

2.2.1. Tổ chức truyền thông để nâng cao nhận thức cho GV dạy lớp 1 về dạy học theo định hướng phát triển NLHS

Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục tiểu học nói chung và dạy lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS là một nhiệm vụ khó khăn, phức tạp, đòi hỏi phải nỗ lực, phấn đấu của tập thể CBQL, GV và HS. Cho nên yêu cầu đổi mới đòi hỏi đặt ra những thay đổi trong nhận thức và hành động của họ, buộc họ phải điều chỉnh hoạt động, đặc biệt là hoạt động dạy học. Điều này có thể gây trở ngại cho họ do tư duy, suy nghĩ chưa tiếp cận được thực tế hiện nay, vì vậy phải làm cho họ hiểu đúng, tạo niềm tin cho họ để họ thực hiện đúng thì mới mang lại kết quả như mong đợi.

Biện pháp này giúp cho CBQL, GV thấy được vai trò, tầm quan trọng và tính cấp thiết của việc dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS trong đổi mới giáo dục hiện nay. Từ đó nâng cao nhận thức cho cán bộ, GV về vai trò, nhiệm vụ dạy học theo định hướng phát triển năng lực trong nhà trường.

Tổ chức cho CBQL và GV học tập để hiểu rõ nội dung của dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS.

CBQL, GV phải nắm vững các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, đặc biệt là các chủ trương đổi mới giáo dục; nắm được mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học.

2.2.2. Tổ chức đổi mới quá trình dạy học trên lớp của GV lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS

Biện pháp được thực hiện nhằm đổi mới tổ chức hoạt động dạy học cho GV theo định hướng phát triển năng lực trong các nhà trường nhằm phù hợp với định hướng phát triển của ngành giáo dục.

Chất lượng dạy học của nhà trường phụ thuộc vào

chất lượng giảng dạy của mỗi GV. Để nâng cao chất lượng giảng dạy của GV thì bên cạnh trình độ chuyên môn vững vàng, GV cần phải có kỹ năng dạy học tốt. Đặc biệt, đối với hoạt động dạy học theo định hướng phát triển NLHS thì kỹ năng dạy học lại càng quan trọng hơn. Qua khảo sát hoạt động dạy học lớp 1 ở các trường tiểu học tại Quận Bình Tân, chúng tôi thấy GV ở đây có trình độ chuyên môn tốt nhưng các kỹ năng dạy học theo định hướng phát triển NLHS chưa thật tốt, đặc biệt là các phương pháp kiểm tra đánh giá cũng chưa được GV quan tâm thực hiện theo đúng tinh thần của nội dung dạy học theo định hướng phát triển NLHS. Điều này gây ảnh hưởng đến việc tổ chức thực hiện các hoạt động dạy học theo định hướng phát triển NLHS. Vì vậy, để đổi mới quá trình dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS cho GV thì bắt buộc phải nâng cao năng lực dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS cho GV mà đặc biệt là kỹ năng thực hiện việc kiểm tra đánh giá cho. Nếu có đầy đủ CSVG, phương tiện dạy học hiện đại đáp ứng được nhu cầu giảng dạy mà không có những GV có năng lực chuyên môn tốt thực hiện thì chúng ta cũng không đạt được sự đổi mới trong việc tổ chức các hoạt động giảng dạy lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS.

2.2.3. Chỉ đạo các tổ chuyên môn đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát triển NLHS

Tổ chức tốt việc sinh hoạt tổ, nhóm chuyên môn, chú trọng đổi mới phương pháp dạy học theo hướng trải nghiệm của GV và bồi dưỡng cho HS Tiểu học phương pháp học tập phù hợp với nội dung chương trình môn tự nhiên và xã hội nhằm đạt được mục tiêu, kết quả dạy học Tiểu học.

Lựa chọn phương pháp dạy học phù hợp, hiệu quả, phù hợp với đối tượng HS nhằm tích cực hóa hoạt động nhận thức của các em. Giúp các em được bồi dưỡng về phương pháp học tập, rèn luyện cho HS về các năng lực, năng lực giải quyết vấn đề gắn với những tình huống thực, với hoạt động thực hành, thực tiễn; tăng cường hoạt động nhóm, thay đổi mối quan hệ giữa GV, HS theo hướng hợp tác, phát huy năng lực cá nhân, năng lực xã hội, năng lực chuyên môn.

2.2.4. Tổ chức bồi dưỡng năng lực chuyên môn và nghiệp vụ cho GV lớp 1 để đội ngũ này đủ năng lực dạy học theo định hướng phát triển NLHS

Bồi dưỡng đội ngũ GV Tiểu học phụ trách môn tự nhiên và xã hội có trình độ chuyên môn đạt chuẩn và trên chuẩn, có năng lực sư phạm vững vàng, làm việc

có kỹ luật và khoa học, có tinh thần trách nhiệm cao trong công việc, thực hiện tốt nhiệm vụ, tâm huyết với nghề, hết lòng vì HS thân yêu.

Bồi dưỡng cho GV dạy môn tự nhiên và xã hội cho HS các trường Tiểu học về lý luận dạy học hiện đại, lý tưởng nghề nghiệp, về năng lực chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm. Thực hiện đổi mới phương pháp dạy học phù hợp với nội dung chương trình được đổi mới để nâng cao chất lượng dạy học bộ môn, đáp ứng yêu cầu dạy học hiện nay

Công tác bồi dưỡng chuyên môn và nghiệp vụ cho GV nói chung và GV môn tự nhiên và xã hội nói riêng là nhiệm vụ rất quan trọng trong việc nâng cao trình độ chuyên môn và năng lực sư phạm nên cần được quan tâm thích đáng trong hoạt động chỉ đạo chuyên môn của các trường Tiểu học.

Động viên, khuyến khích GV dạy môn Tự nhiên và xã hội tự bồi dưỡng, tự học để nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực sư phạm, học tập nâng cao trình độ ngoại ngữ, tin học góp phần hỗ trợ cho dạy học; coi đó là một tiêu chí, điều kiện để đánh giá thi đua, xếp loại GV.

Tăng cường đầu tư CSVC, trang thiết bị dạy học của nhà trường, xây dựng thư viện trường đạt chuẩn và trên chuẩn, có các phòng học bộ môn, xây dựng thư viện điện tử phục vụ hiệu quả việc tự học, tự bồi dưỡng của GV.

Thực hiện sinh hoạt chuyên môn có nền nếp, hiệu quả giúp GV nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, qua đó GV được thực hành, củng cố và phát huy năng lực chuyên môn đạt hiệu quả.

2.2.5. Thường xuyên kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học ở lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS

Để thực hiện tốt mục tiêu dạy học theo định hướng phát triển NLHS thì GV cần thực hiện tốt hoạt động đổi mới kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS. Đánh giá phải hướng tới sự phát triển phẩm chất và năng lực của HS thông qua mức độ đạt chuẩn kiến thức, kỹ năng, thái độ và các biểu hiện năng lực, phẩm chất của HS dựa trên mục tiêu giáo dục; coi trọng đánh giá để giúp đỡ HS về phương pháp học tập.

Mục đích của kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học theo hướng phát triển năng lực giải quyết vấn đề cho HS là chia sẻ, giúp đỡ, hỗ trợ để thực hiện tốt công việc, tránh tình trạng GV có những việc làm dễ đối phó với kiểm tra, đánh giá của nhà trường. Do đó, việc tiến hành sơ, tổng kết sau kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học theo hướng phát triển năng lực giải quyết vấn đề cho HS để GV thấy được ưu, nhược điểm, từ đó điều chỉnh kịp thời.

2.2.6. Tổ chức khai thác có hiệu quả thiết bị dạy học để đáp ứng yêu cầu dạy học theo định hướng phát triển NLHS

Khai thác thiết bị dạy học là một nhân tố quan trọng của hoạt động dạy học lớp 1, góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục phát triển NLHS. Vì vậy, để nâng cao chất lượng dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS thì bên cạnh việc đổi mới nội dung, phương pháp, kiểm tra, đánh giá thì nhất thiết phải tăng cường sử dụng các thiết bị dạy học và ứng dụng CNTT trong dạy học lớp 1. Việc sử dụng thường xuyên các thiết bị dạy học một cách hợp lý sẽ làm cho HS hứng thú hơn với bài học, dễ dàng tiếp thu nhanh các nội dung của bài học. Xây dựng bổ sung hệ thống cơ sở vật chất, thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu dạy học theo định hướng phát triển năng lực. Tạo điều kiện để GV sử dụng cơ sở vật chất, thiết bị đạt hiệu quả cao trong dạy học phát triển năng lực.

3. Kết luận

Quản lý dạy học ở lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS gồm những nội dung: Quản lý việc thực hiện mục tiêu dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS; Quản lý nội dung dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS; Quản lý phương pháp dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS; Quản lý hình thức dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS; Kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS; Quản lý cơ sở vật chất phục vụ hoạt động dạy học lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS. Để quản lý hiệu quả hoạt động dạy học ở lớp 1 theo định hướng phát triển NLHS ở các trường tiểu học quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh, cần thực hiện tốt 6 biện pháp đề xuất. Kết quả khảo nghiệm các biện pháp này, bước đầu được đánh giá là rất cần thiết và rất khả thi. Nếu thực hiện đồng bộ các biện pháp trên thì chất lượng dạy học lớp 1 sẽ đạt được mục tiêu phát triển NLHS.

Tài liệu tham khảo

1. Quốc hội (2019). *Luật Giáo dục*. NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Điều lệ trường tiểu học, Ban hành kèm theo Thông tư số: 28/2020/TT-BGDĐT ngày 04 tháng 9 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo*. Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư 20/2018/TT-BGDĐT ngày 22/8/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo Ban hành quy định Chuẩn nghề nghiệp GV cơ sở giáo dục phổ thông*, Hà Nội
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết 29/NQ-TW ngày 04/11/2013 của BCH TW khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT*. Hà Nội.